

Papegaaiachtigen (Psittaciformes) vormen een orde van tropische, veelal bontgekleurde vogels. De groep bestaat uit vier families: Kaketoës (Cacatuidae), Nieuw-Zeelandse papegaaien (Strigopidae), Papegaaien van de Oude Wereld (Psittaculidae) en Papegaaien van Afrika en de Nieuwe Wereld (Psittacidae).[1] De laatste twee families worden soms samengevoegd in één superfamilie, de "echte papegaaien" (Psittacoidea).

Papegaaien kenmerken zich door hun sterke, gebogen snavel, een rechtopstaande houding en de geklauwde zygodactische poten. Veel papegaaien zijn fraai gekleurd en sommige soorten hebben een bijzonder gevormd verenkleed. De meeste papegaaien vertonen weinig of geen seksuele dimorfie. Ze leven voornamelijk van zaden, noten, fruit en ander plantaardig materiaal. Enkele soorten eten aas, en de lori's en parkieten zijn gespecialiseerd in het opzuigen van nectar uit bloemen.

Papegaaien komen van nature voor op het gehele zuidelijk halfrond, met name in de tropen. Op het zuidelijk halfrond komen soorten parkieten voor in gebieden met een gematigd klimaat zoals de kakariki's op eilanden ten zuiden en oosten van Nieuw-Zeeland en de magelhaenparkiet in het uiterste zuiden van Chili. Door ontsnapping uit gevangenschap of door bewuste introducties zijn in de loop van de twintigste eeuw in het wild levende populaties in de gematigde klimaatzone van het noordelijk halfrond ontstaan zoals de halsbandparkieten in de grote steden in Nederland en België.

Het woord "papegaai" is afkomstig van het Spaanse woord papagayo, dat op zijn beurt waarschijnlijk afgeleid is van het Arabische babagha en het Perzische babgha. Het Arabische woord is vermoedelijk uit West-Afrika ontleend. De Nederlandse vorm is mogelijk onder invloed van 'gaai' ontstaan.

Kenmerkend voor papegaaiachtigen is de sterke korte kromme snavel die zeer geschikt is voor het kraken van harde zaden en noten. De ondersnavel kan onafhankelijk van de bovensnavel worden bewogen. Papegaaien hebben een korte hals en vier tenen, waarbij twee tenen naar voren staan en twee naar achteren. Dit maakt de vogels tot zeer goede klimmers. Bij het klimmen wordt ook de snavel gebruikt. In tegenstelling tot andere vogels hebben de meeste papegaaien geen vetproducerende stuitklier waarmee ze hun verenkleed in conditie kunnen houden. In plaats daarvan gebruiken Zuid-Amerikaanse papegaaien en de kaketoës hun donsveren, die

afbrokkelen tot een poeder. Afrikaanse soorten zoals de grijze roodstaart hebben wel een stuitklier. De stof die door deze klier geproduceerd wordt verspreiden zij over hun verenkleed. Hierdoor is hun snavel voorzien van een grijs laagje.

Papegaaien zijn meestal kleurrijke vogels. Er zijn vaak geen uiterlijke verschillen tussen mannetje en vrouwtje, hoewel dit bij verschillende soorten wel het geval is. De vogels zijn beroemd om het nadoen van menselijke geluiden. Wilde papegaaien doen dit overigens niet, ook al leven ze in de buurt van menselijke nederzettingen.

Kaketoës hebben vele kenmerken gemeen met andere papegaaien, waaronder de gebogen snavel en de voeten met twee tenen voorwaarts en twee tenen achterwaarts. De families verschillen echter op een aantal anatomische punten van elkaar. Zo hebben kaketoës een vaak spectaculaire kuif die opgezet kan worden en hebben ze niet de speciale veertextuur die veel papegaaien hun regenboogkleurige kleuren geeft. Kaketoës zijn gemiddeld groter dan andere papegaaiensoorten.